
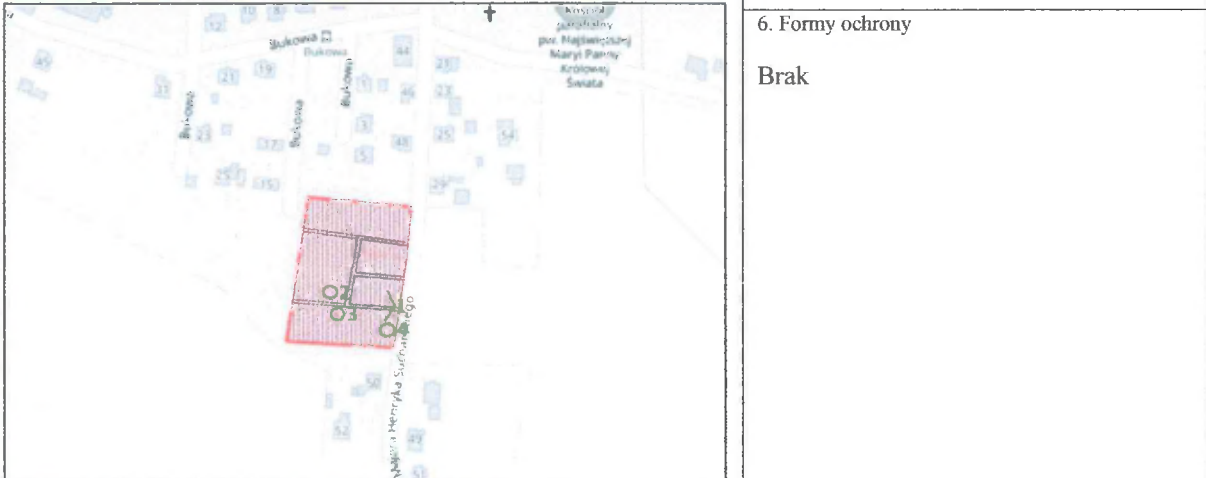

GEZ 480	KARTA ADRESOWA ZABYTKU		3. Miejscowość Kędzierzyn-Koźle
1. Nazwa Cmentarz parafialny	2. Czas powstania pocz. XX w.	4. Adres ul. mjr. Henryka Sucharskiego, dz. nr 831, 832 obręb Koźle	
7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym		5. Przynależność administracyjna województwo opolskie powiat kędzierzyńsko-kozielski gmina Kędzierzyn-Koźle	
			
1. Widok od wsch. na bramę główną (zdj. 1). 2. Nagrobek Stanislausa Podolskiego z 1915 r. (zdj. 2). 3. Obelisk z 1923 r. poświęcony poległym podczas I wojny światowej żołnierzom (zdj. 3). 4. Nagrobek powstańców śląskich Franciszka Ryszki i Ryszarda Zielińskiego (zdj. 4). 5. Lokalizacja i kierunki zdjęć na mapie z oznaczeniem granic cmentarza.		6. Formy ochrony Brak	

8. Historia, opis i wartości

Kaplicę w Rogach wzniesiono dopiero w ostatniej ćwierci XIX w., wcześniej mieszkańcy należący do parafii pw. św. Zygmunta w Koźlu byli zmuszeni do uczestnictwa w mszy w kościele parafialnym. Kiedy dokładnie powstał pierwszy cmentarz w Rogach nie wiadomo, jednak najstarsze nagrobki wg. R. Nowackiego pochodziły z lat 80. XIX w. Ze względu na przepełnienie dotychczasowego cmentarza, nowy założono w pld.-zach. części wsi w początku XX w. Początkowo nekropolia obejmowała mniej więcej połowę obecnie zajmowanego terenu, co obrazuje mapa Grundkarte 6508-R 5578-H Rogau 1938 r. Założony został on na planie wydłużonego prostokąta, z centralną aleją na osi wsch.-zach. biegnącą od bramy cmentarnej do centralnie ustawionego krzyża, który z piaskowca odkuł F. Böse z Głogówka. W okresie późniejszym został powiększony w kierunku pln., w tej części istniejące pochówki są datowane wyłącznie na okres po 1945 r. Zachowane w starszej części cmentarza w Rogach nieliczne nagrobki pochodzące głównie z lat 20. świadczą m.in. o skomplikowanych dziejach Śląska. Tutaj obok powstańców śląskich, którzy brali udział w III Powstaniu Śląskim, znajduje się również obelisk ufundowany przez *Kriegerverein Rogau* upamiętniający żołnierzy, poległych na polach I wojny światowej. Status cmentarza parafialnego nekropolia przy Sucharskiego zyskała dopiero w 1980 r., kiedy wyodrębniła się parafia Najświętszej Maryi Panny Królowej Świata w Kędzierzynie-Koźlu (Rogach). Cmentarz przy ul. Sucharskiego zlokalizowany jest na dwóch działkach tworzących regularny

prostokąt, dłuższym bokiem przyległy do ulicy. Ogrodzenie od ulicy oraz od pln. wykonane jest z betonowych przęseł, pomiędzy słupami rozpięte proste metalowe rury. Od pld. i zach. z siatki. Historyczne założenie, widoczne na mapie z 1938 r. jest w pełni czytelne. Zachowała się aleja, wtórnie podkreślona szpalerem żywotników, na końcu której znajduje się krzyż na postumencie, za którym z kolei rośnie okazały dąb. Na lewo od krzyża usytuowany jest obelisk z 1923 r., wykonany z betonu z współczesną płytą granitową. Przy ogrodzeniu znajduje się wykonany z terazzo nagrobek powstańców śląskich. Poza wymienionymi obiektami w granicach części starszej cmentarza znajdują się nieliczne już nagrobki sprzed 1945 r., spośród których najstarszym z odnalezionych jest wykonany ze sztucznego kamienia nagrobek Stanisława Podolskiego z 1915 r. Wśród materiałów, z których wykonane są nagrobki zdecydowanie dominują granit i terazzo. Brak jest nagrobków o rozbudowanych formach, przeważają klasyczne groby z krzyżami lub płytami inskrypcyjnymi.

Bibliografia

J. Gröger, G. Jureczko, Kościoły, klasztory i kaplice miasta i dawnej twierdzy Koźle, Heilbad Heiligenstadt 2004
Karta ewidencyjna cmentarza, Wiesława Czarnogłowska, 1984
R. Nowacki, Cmentarze Kędzierzyna-Koźla, Kędzierzyn-Koźle 1994
Kędzierzyn-Koźle. Monografia miasta, pod red. E. Nycza i S. Senfta, Opole 2001

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Ogrodzenie cmentarza wtórne, w stanie dobrym, z ubytkami w betonowych przęśtach. Główne aleje czytelne, w części przedniej utwardzone płytami betonowymi, w tylnej nieutwardzone. Miejsce drzew liściastych (topól) zajęły świerki, jedyny zachowany dąb jest w stanie dobrym. Cmentarz jest zadbany, regularnie koszony. Wtórnie wprowadzono żywotniki. Pierwotne podziały czytelne na kwatery, a także pola grzebalne czytelne. Wszystkie zachowane przedwojenne nagrobki wymagają przeprowadzenia właściwych dla ich stanu zachowania prac. Przede wszystkim są to prace kamieniarskie, polegające na wykonaniu uzupełnień. Wszystkie wymagają oczyszczenia, uczytelnienia inskrypcji, a niektóre ustawienia czy powtórne mocowania. W dobrym stanie, niewymagającym działań, jest krzyż na zakończeniu alei w najstarszej części cmentarza. Prac stricte konserwatorskich z kolei wymaga obelisk upamiętniający żołnierzy.

Postulaty:

- cykliczna kontrola drzewostanu wraz z niezbędnymi zabiegami sanitarnymi,
- uzupełnienie ubytków w drzewostanie topolami lub lipami,
- renowacja najcenniejszych i najstarszych nagrobków, a także obelisku,
- sporządzenie dokumentacji ewidencyjnej cmentarza.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Grzegorz Naumowicz, 1.07.2022 r.

11. Zatwierdzenie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków